

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:	
Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre ——— 3.—	Negyedévre ——— 3.60
Félévre ——— 6.—	Félévre ——— 7.—
Egész évre ——— 12.—	Egész évre ——— 14.—
Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.	

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28

Hirdetések petit számítással, díjazás szerint.

Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Harc — a késhegyig.

Budapest, március 9.

Gróf Tisza István miniszterelnök botrányos indítványa, amelyvel az alkotmányon végzetes sebet akart ejteni, immár megtermette gyümölcsét. Az egész ellenzék mint egy ember száll sikra, hogy megakadályozza a nemzet jogai ellen elkövetni szándékolt gyalázatos merényletet. Sohase tartottuk a miniszterelnököt olyan férfinak, akiben bizhattunk volna oly irányban, hogy Béccsel szemben valamelyes vivmányt tudjon az országnak kieszközölni, de annyira még sem tartottuk a bécsi körök szolgájának, hogy arra merjen vetemedni, hogy keresztül gáboljon mindenben, ami a nemzetnek szent: véres harcokkal kivívott alkotmányán és nehezen megmentett jogain. És ime, ez a gögjében elvakult és a hatalom mámorától megittasult ember ma már oda jutott, hogy képes a hazaárulás szégyenletes bélyegét is elviselni homlokán, csak hogy bizonyítsa odafönt, hogy nálánál különb és megbízhatóbb lakója nincs az osztrák császári hatalomnak. Sok elfajulását ismeri a történelem a magyar vérnek, de a Tisza gróféhoz hasonló vérmegtágadás, hála a gondviselésnek, csak ritkán, szörványosan fordul elő.

Nem tesszük azonban felelőssé egyedül Tisza grófot mostani merényletéért, bőséges része van abban azoknak a konkra éhes zsebrákoknak is, akik, hogy el ne essenek a husos fazekaktól, ordítva, röhögve üdvözlék a miniszterelnököt átkos munkájában. Mintha csak azt a megvadult csordát látná az ember, mely Pilátus ablakai előtt bömbölte: fesszítsd meg Jézust, bocsásd el Barnabást! És hogy az állapotok idáig fajultak, a mameluk had hitványságán kívül, mely a helyett, hogy fekezne dőlyfében meggabalyodott vezérért, még biztatja galád cselekedete elkövetésére, mondom, az állapotok illetően elfajulásához tetemes mértékben hozzájárult a függetlenségi és 48-as párt vezérének, Kossuth Ferencnek amily érthetetlen, épp annyira frivol magatartása.

Mióta Kossuth Ferenc hazatért s nem érdemeiért, hanem atyja nevéért a függetlenségi párt élére került, egyebet sem tett, mint alkudozott, paktált a párt bérére s egyik válságból a másikba sodorta ezt a jobb sorsra érdemes pártot, ha nem akart úgy táncolni, ahogyan ő füttyült. Oktalan hiúsága, alkusz jelleme, önös érdekei vezették és vezetik csaknem minden tetteiben, bár örökösen szájában hordja a haza érdekeit. Arra azonban sem ereje, sem bátorsága nincs, hogy a nemzet jogaiért, igazáért férfiasan sikra is szálljon, csak siránkozik, mint egy siratóba fogadott vénasszony és mindent a jövőre biz. Majd majd, küzdeni fogunk függetlenségünkért, ezért, amazért, zokogja minden felszólalásában, de ma még nincs itt az ideje — így biztatja táborát. Azután szépen megalkuszik a kormá-

nyokkal sorban. Ezt cselekedte Széll Kálmánnal, ezt Tiszával.

Ilyen derék ellenzékétől persze nem kell valami nagyon tartani a kormányoknak, épp azért jórészt érthető, hogy Tisza miniszterelnök ma már odáig el mert menni a jogelkobzás terén, ameddig elment. Ha az ellenzék morog, nem baj, gondolja magában. Egy kis paklizás és paktum a vezérrel — és rendben lesz minden. Szerencse még a szerencsétlenségben, hogy Kossuth Ferencnek eddigi paklizásaival és ingatag jellemével sikerült innár azt a nimbuszt, mely atyja nevéért homlokát övezte, annyira összerongyolni, hogy maholnap az ördög sem megy utána. És csodálatos, hogy Kossuthot ezért a silány és gyatra magatartásáért nem pártja, mely tanult, intelligens elemből áll, ítélte el kellőképpen, hanem a józan, becsületes, hazafias ceglédi nép. Ez látta be elsőben, hogy ez a modern alkusz nem méltó képviselője és utódja törhetetlen jellemű atyjának és ezt szemtől-szembe meg is mondta neki, mikor legújabb frontváltatása után lement Ceglédre beszámolni. Megmondta pedig olyan őszintén, olyan magyarosan, hogy azóta Kossuth Ferencnek nincs bátorsága kijózanítani választóit a nemes hazafiságból s körüli Ceglédet, mint az ördög a lömjént.

Az ellenzék most megint kezét fogott, hogy megvívja harcát Tisza nemzetellenes politikájával s megakadályozza az alkotmány összetiprását. Kivánatos azonban, hogy újra ne félünkát végezzon, mint eddig, hanem harcoljon addig, míg győzelmesen nem kerül ki a csatából. Mert hogy győznie kell, az bizonyos, ha az utolsóig kitart. De ha megint a derék paklizókra hallgatva, akkor teszi le fegyverét, mikor a diadal már-már a kezében van, úgy Isten és ember előtt súlyosabb felelősség terheli, mint azoké, akik lelkiismeretlenül Tisza zsoldosaivá szegődtek kezdettől fogva és bizony akkor arra a koporsóra, amelybe a nemzet alkotmányának és jogainak levagdalt részeit helyezik, jogosan írják rá a keserű vádat: itt nyugszik az ellenzék gyávaságának, tehetetlenségének és hitvány meghunyászkodásának áldozata.

Budapest, március 9.

A képviselőház március 10-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor ülést tart, melynek napirendjére a miniszterelnök házszabálymódosítást tartalmazó indítványának tárgyalásra kitűzése feletti névszerinti szavazás és Wolffner Tivadar ügyében az állandó összeférhetlenségi zsüri kisorsolásának megtartása van kitűzve.

Gróf Khuen-Héderváry miniszter Temesvárott. Gróf Khuen-Héderváry, az új felsége személye körüli miniszter, akinek a kinevezés következtében magát új választásnak kell alávetni, március 19-ikén megy temesvári választói közé.

A bodajki választás tegnap este fél nyolc órakor ért véget s eredménye az lett, hogy gróf Széchényi kapott összesen 1557, Perczel pedig 1130 szavazatot. Így tehát a szabadelvű párti gróf Széchényi Viktort 427 szótöbbséggel képi viselővé választották. A néppárton nagy az elkeseredés a választásnak ilyen nem várt eredménye miatt, mely annak az eredménye, hogy a kerületbeli Kossuth-párt szövetségzett a szabadelvű párttal a néppárti jelölt megbuktatására.

Báró Bánffy Dezső lemondása a főudvarmesterségről. Mint a Politikai Értesítő jelenti, báró Bánffy Dezső lemondott a főudvarmesteri állástól, tekintettel arra, hogy a legelső alkalommal mandátumot szándékozik vállalni, hogy a képviselőházban mint az «Uj párt» vezére helyet foglalhasson.

Az ex-lex hatása Baranya vármegyében. Pécsről jelentik: Az adófizetések csökkenése a vármegyében nagy méreteket ölt. Baranya vármegye tegnapi közigazgatási ülésén Bajza István pénzügyigazgató bejelentette, hogy míg a múlt évben februárban 407.379 korona folyt be, az idén februárban már csak 294.538 korona volt a bevétel. A szőlőfelújítási kölcsönökre a legcsekélyebb mérvben történnek törlesztések, az adósok halasztást kérnek és azt elnyerve, az adósság mindinkább felszaporodik.

Krónika.

Budapest, március 9.

Tehát megkezdődött az újabb parlamenti harc. Gróf Tisza István ismeretes házszabálymódosító indítványával maga ellen idézte az összes ellenzéki szenvedelmek viharait. Nem tudjuk, nem jár-e úgy, mint ama híres-neves varázsló, aki a rege szerint felidézvén az alvilág szellemeit, azok utoljára is őt tépték darabokra. Tisza István miniszterelnök beszédét a tegnapi esti értekezleten a szabadelvű párt helyeselte ugyan, de ezt a helyeslést tulharsogták az összes ellenzéki pártok hadüzenő harsonái. Es kétes dolog, hogy a szabadelvű párti helyeslést nem fogja-e tulharsogni bent az országgyűlésen és künt az országban is az ellenzéki harci riadó, mely ma már a tervbe vett erőszakos házszabálymódosítás ellenében az alkotmányjogok biztosítékának védelmét írta fel magyar nemzeti szintű lobogójára.

Kezdjük először is a tegnapi estét pártértekezlettel. Gróf Tisza István — úgy látszik — maga is belátta azt, hogy még a szabadelvű párti közvéleménynek is megnyugtatóra van szüksége azzal a tervével szemben, hogy a végleges házszabálymódosítást is bele igyekszik vonni az ideiglenes, klotürös házszabály elintézni való közé. Ezt a megnyugtatót a kormányelnök igyekezett is megadni, de csak azzal, hogy a végleges házszabályrevíziót először pártközi értekezlet elé terjeszti s abból kihagyja a klotürt, kivéve a költségvetési tárgyalásokat, ahol azonban a parlamenti szájkosarat bizonyos mértékig alkalmazni fogja. Ez a megnyugtató elég séges volt arra, hogy gróf Tisza akciója elen magában a szabadelvű pártban — legalább egyelőre — ellenvélemények ne merüljenek fel. Akik a szabadelvű pártban tegnap este hallgatták gróf Tisza Istvánt, azok azt mondják, hogy szépen beszélt. Ezt most először mondják

rola. Ismert ridegségét enyhítette s harci tárogató helyett a nyáját őriző pásztor tilinkóján mondotta el támadó terveit és sikerült is neki a szabadelvű pártot személye és indítványa köré csoportosítani. Eljenztek, tapsoltak s Kubinyi Géza, a harcias Kubinyi, aki tegnap még veszedelmet látott a házszabályoknak zsarnoki módosításában, letette a vezére elleni lázadás dárdáját s az elérzékenyülésből a harci tűzbe száguldva át, harsányan kiáltá:

— Nincs köztünk oly hitvány és gyáva, ki a vezért ne követné!

Tegnap csakugyan az elkövetkezendő harcoknak előestéje volt. Az események úgy fordultak, hogy békére tovább már senki sem számíthat. Hogy a dolog ilyen irányzatot vett, azt a legbékésebb ellenzékiek gróf Tisza Istvánnak róják fel, aki szerintük akkor gyújtotta meg a vész-tüzeket, mikor a tizenháromfejű pótostruikció már kimerülően volt. Most már az okosság, higgadság, békítés kísérlete minden oldalról lejárt s a jelszó ismét az: Szuronyt szegezz és előre!

A tegnap esti politikai értekezletek között bizonyára a legjelentékenyebbek egyike volt a szabadelvű pártból kilépett *nemzeti pártiak* és az ezekhez csatlakozott disszidensek értekezlete, melyen formászerűen is önálló párttá alakultak s megválasztották elnöküknek gróf Apponyi Albert eszméinek egyik leghűbb követőjét, a minden politikai pártok között köztiszteletnek örvendő politikai férfit, *Szentiványi Árpádot*. Ezen az értekezleten gróf Apponyi Albert nagyobb vonásokkal vázolta az új alakult pártjának programját, hirdelve azt, hogy az időközi tapasztalatok azt a felfogást érelték meg benne, *hogy a magyar nemzeti állam teljes kiépítése tekintetében a részletek tekintetében többet kell követelnie a jövőben, mint amennyi a régi nemzeti párt programjában foglaltatott*. Hirdette továbbá gróf Apponyi Albert azt is, *hogy ők mint a múltban mindig képviselték, úgy a jövőben is képviselik a gazdasági megerősödésnek különösen pedig a tömeges produkció munkájának támogatását, e munka eredményeinek megvédését a gazdasági tevékenység minden ágában egyaránt*. Nem csalódunk, ha azt hisszük, hogy az újalakult nemzeti párt vezérének ez a kijelentése a magyar gazdaságsadalomban kellemes visszhangra fog találni. A nemzeti pártiak

különben kimondották, még pedig gróf Apponyi indítványára, *hogy a miniszterelnök házszabálymódosító indítványának határozattá emelését mindenlehető eszközzel megakadályozzák*. Különben, hogy ma még gróf Tisza miniszterelnök elmondhatta a Házban módosításának indoklását, az is gróf Apponyi Albert hatása, aki rábeszélte az obstrukció vezetőit, hogy ez alkalomból álljanak el a technikai obstrukció alkalmazásától.

Ami a többi ellenzéki politikai pártokat illeti, a néppárt majdnem egészében csatlakozik az obstrukcióhoz, még ifjú gróf Zichy János is a harcolók soraiba áll, aki pedig annak idején azért mondott le a pártelnökségről, mert néhány képviselő támogatta az obstrukciót. A Kossuth-párt zöme szintén obstruál. *Polónyi Géza* hirdeti, hogy honszerelmének minden atomja fellázadt a kormányelnök zsarnoki indítványa ellen. Vannak azonban a pártnak egyes tagjai, akik elégnék tartják Tisza indítványa ellen az egyszerű erélyes ellentállást. A Szederkényi-Ugron-fele függetlenségi csoport egyszerűen tüzet lehel, annál is inkább, mert hiszen nyilvánvaló, hogy Tisza indítványával első sorban az ő kiirtására vállalkozott.

És míg a feket vesztett szenvedelmek az ország házában most már csakugyan az eget csapkodják, a politikusok és nem politikusok egymást ostromolva, azon töprengenek, hogy mi lesz immár ennek a vége? Feleletet erre senki sem képes adni. Az ellenzék attól fél, hogy gróf Tisza István miniszterelnök a Ház elnökségével együtt valami parlamenti pucstra készül, hogy indítványát valami hirtelen erőszakkal, vagy praktikával megszavaztathassa s épp ezért őrszemeket küld ki az elnöki emelvény köré minden elnöki intézkedés ellenőrzésére. Tisza gróf hívei szintén az ellenzék meglepetéseitől tartanak. Ez alatt pedig folyik a harc s hire jár, hogy a szabadelvű párt sorai megfognak újból ritkulni, mert mégsem volt olyan nagy az az általános lelkesedés, melynek Kubinyi Géza adott kifejezést tegnap este. Ma nagy föltűnést keltett a Házban, hogy a szabadelvű párt egyik előkelő tagja gróf Dessewffy Emil gróf Tisza István tegnap esti beszéde után kilépett e párt tagjainak sorából. Gróf *Károlyi István* főrendiházi tag a nemzeti pártiak körébe lépett be. Az volt ma délelőtt a Házban a politikai levegőben, hogy a hasonló ki- és belépéseknek a közel jövőben még folytatásai lesznek.

Az országgyűlési tudósításunkban foglaltakon kívül eső egyéb politikai eseményekről az alábbiakban számolunk be:

Kilépés a szabadelvű pártból.

Mint értesülünk, gróf *Dessewffy Emil*, a szempci választó kerület országgyűlési képviselője a tegnapi nap estéjén a szabadelvű párt kötelékéből való kilépését bejelentette.

A nemzeti párt.

A szabadelvű pártból kilépett volt nemzeti párti képviselők és a hozzájuk csatlakozott disszidensek tegnap esti értekezletükön ismét formálisan külön politikai párttá alakultak s mint értesülünk, mint egységes párt, újból felveszik a *«Nemzeti párt»* nevet. Elnökké *Szentiványi Árpádot*, a magyar parlament és közélet egyik legtisztelendőbb alakját választották meg, míg *Apponyi Albert* újjalakult pártjának vezére röviden körvonalozta a párt programját, mely után a nemzeti párt egyhangulag elhatározta, hogy *gróf Tisza István házszabálymódosító indítványának határozattá emelését minden törvényes parlamenti eszközzel megakadályozzák*.

A Kossuth-párt.

Az országos függetlenségi és 48-as párton mind élénkebbé válik a hangulat, a párt elnöke, Kossuth Ferenc azonban még mindig nem vehet tevékeny részt a politikában, mert gyöngékedő állapota a szobához köti. A párt vezetői azonban napról napra meglátogatják és beszámolnak neki a jelenségekről.

A párt egy része, közte Polónyi Géza is, nem helyeselte, hogy a harcosok már most kezdették meg a technikai obstrukciót.

— Meg kellett volna várunk — jelentette ki Polónyi Géza — amikor ezt a kétségbeesett indítvány napirendre tűzik, hogy azután egyszerre, mindannyian, egy emberként ellene támadjunk. Egyébként, bár a támadt helyzetet nem mi idéztük elő, nem rekriminálunk, hanem az indítvány ellen fordulunk rendelkezésünkre álló teljes erőnkkel.

A párt tagjai tegnap este élénken tárgyalták Tisza beszédét és felfogásuk abban összegeződött, *hogy a nyilatkozatok a helyzetet mit sem enyhíthetik*, mert egyik-másik szabadelvű azzal a nézetével szemben, hogy Tisza azzal a kijelentésével, amely sze-

Takarodó.

— Első előadás a Vigszínházban. —

A «Takarodó», Beyerlein Adám drámája azzal tűnt fel és jutott európai hírre, hogy Berlinben a színteknek megtiltotta a császár a darab megnézését. További reklámul szolgált Beyerlein darabjának a német trónörökös összetűzése atyjával e színmű megnézése miatt. E két reklámhoz a darab jelensége is járult. Ez utóbbi ugyan egészen fölösleges, ha a két első megvan, de nem ártott a darabnak jelentékenyebben. A Vigszínház igazgatósága sietett megszerezni az előadás jogát és így tegnap este megláthatattuk első előadásul. Bilse hadnagy «Egy kis garnizonból» című könyve, majd «Jena és Szedán» után a «Takarodó» páratlan népszerűsége arra vall, hogy a német társadalom a nemzeti hadsereggel azonosítja magát s minden apróság, mely a hadseregre vonatkozik, ott nagy érdeket kelt. Nálunk a katonadarakok ma már teljességgel nem népszerűek, az utolsó ilyen, mely tartja magát, «A dolovai nábob leánya». Minden más népszerűsítési törekvés hajótörést szenved. Beyerlein darabjának hátterét a tiszt és altiszt közötti különbség, ez áthágatlan akadály képezi. Hőse Volkhart őrmester, a szolgálatban és becsületben megőszült vén katona, kinek szép leányával, Klárikával Laufen hadnagnak van viszonya. Az öreg Volkhart mitsem tud róla s a titoknak tudója a két szerelmesen kívül csak a nőgyűlölő Queisz szakaszvezető, ki erre véletlenül jött rá, de feleslegesnek tartja, hogy tudását bárkivel közölje. Klárikának jegyese volt Helbig káplár (az eredetiben al-őrmester),

ki a lovagló tanfolyamon volt két évig s most visszért. Helbig sejtja a viszonyt s éppen midőn Klárika a takarodó után a hadnagnál van, a féltéstől űzve jó a hadnagy lakására s követeli a lizttól, hogy hagyjon fel a leánnyal. A két férfi között kitör a leplezetlen harc, most már nem tiszt és legénység áll szemben egymással, de ember ember ellen. A hadnagy a rátörő altisztet megsebezi kardjával és elfogatja. Helbig azonban a tisztnél meglátta kedvesét. A III. felvonás egészen a haditörvényszéki tárgyalással telik meg. Szerzőnk művésziileg építi fel e nagyhatású jelenet-csoportot: mindkét férfi meg akarja menteni a lány becsületét s hiába minden igyekezete a bírónak és a védő hadnagnak, az összeütközés indoka homályban marad mindaddig, míg Klárika maga nem követeli bebocsátatását és szégyenét maga vállalja be, hogy Helbiget megmentse. Ez irtózatos csapás a becsületben megőszült atyát kergeti a kétségbeesésbe. Az öreg fölkeresi a hadnagyot és kéri, hogy lánya becsületét mentse meg. A hadnagnak édes atyja kegyelmes ur, a család előkelő s azt egy kérges tenyerű munkáscsaládból származott feleséggel lealázni nem lehet. A hadnagy becsületot kér az öregtől, de egyéb jóvátételre nem hajlandó. Az őrmester revolvert fog a hadnagra, de hogy lelője, azt a «szubordináció» nem engedi. Klárika rosszat sejtve, atyja után jön s hogy kedvesét megmentse, azt vállalja az öreg előtt, hogy ő kötötte magát rá a hadnagra s nem az csábította el őt. Az öreg Volkhart lányában egy kézzel-kézre menő becsületet látván, e vallomásra maga lövi agyon gyermekét.

— Most már megint hivathatja hadnagy ur a na-

pos altisztet, — mondja az öreg, midőn lánya neki megbocsátva meghalt.

A megrázó erejű dráma feszült figyelemben tartana minden más közönséget, a Vigszínház premiéreközönségét kivéve, mely áhitattal figyel az arcpirító dolgokra, de unatkozik az élet komoly problémáin. Folytonos nyugtalanság és izgás-mozgás volt az egész házbán, melyben örökös püsszegések utasíták rendre a hangosan diskuráló páholyközönséget. Nem ezeken múlt, hogy a darab legszebb hatásai el nem veszték. Az előadás kitűnő volt, mint a Vigszínházban általában. Még a jeles ensembleből is kimagastott *Balassa Jenő* erős drámai hatásokban gazdag Volkhartja. Az öreg őrmestert, a becsületére féltékeny vén katonát mesterien adta minden mozzanatában. Igen vegyes hatása volt *Tanay Laufen* hadnagnya: a darab első részében diákos, a harmadik felvonásban azonban kifogástalan és tökéletes. Nem adóztatunk föltétlen dicsérettel *Gazsi Mariskának*, kire igazán nem illett Klárika szerepe. Ez Márkus Emiliának való probléma. A mellékalakok a legjobb ábrázolóakra találtak: *Fenyvessy* nőgyűlölő, szociálista szakaszvezetője, *Hegedüs* grófi vasas kapitánya, *Góth* erős Helbigje, *Topolczay* Höwen hadnagnya kiváló érdeket adott a darabnak, melynek különösen haditörvényszéki jelenete igen súltszerű volt. Két kisebb kómikai szerepben *Szerémy* és *Vendrei* tűntek ki, a többi, itt névleg föl nem említett derék művész is igen megtette a magát. A «Takarodó»-nak határozott sikerét konstataitjuk. Vén Sas.

rint a végleges házszabályrevíziót az összes pártok képviselőiből alakítandó bizottság előzetes tanácskozása elé terjeszti, arra utalnak, hogy a kormányelnök voltaképpen nem tett egyebet, mint amit a házszabályok amugy is minden javaslatra nézve rendelkeznek t. i., vagy bizottsági vagy a bizottságok melőlézésével osztályok által való tárgyalást. Azt pedig, hogy a Háznak valamely bizottsága másként volna alakítható, mint az összes pártok által a maguk számaránya szerint kijelölt tagokból, eddigelé még semmiféle parlamenti gyakorlat nem engedi meg.

A néppárt.

A néppárt nem tartotta meg tegnap estére hirdett értekezletét. A párt tagjai kijelenték különben, hogy újabb értekezlet tartása fölösleges, mert a néppárt nem változtatta meg szombat óta álláspontját, a szombati értekezleten pedig kimondotta a miniszterelnöki indítvány ellen való legkíméltebb harcot. Ehhez a megállapodáshoz a párt ragaszkodik. Még ifjabb gróf Zichy János is a barcolók mellé állt. Tisza mai beszédei nem voltak hatással a pártra.

A Szederkényi-párt.

Az ellenzéki pártok köréből nagyobb számban gyűltek össze tegnap este a képviselők szokott összejöveteli helyükön, a Pannóniában. A teljes számban megjelent Szederkényi-párt mellett képviselve volt a néppárt és a Kossuth-párt. Kevéssel kilenc óra után hivatalos üzenetet kaptak a nemzeti díszidenseknek mai határozatáról, amely élénk örömet és meglepetést keltett. Az ekkor megjelent díszidens képviselőt lelkesen üdvözölték.

Ezután az indítvány tárgyalásának megkezdéséről vitakoztak és több képviselő felszólalása után megállapították a képviselőház holnapi ülésén követendő taktikát. Megállapodtak abban, hogy ma elhagyják mondani Tisza miniszterelnöknek módosítása indokolását, hogy arra az ellenzéki pártvezérek válaszlássanak, csak azután következnek majd a leghevesebb technikai obstrukció.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 9.

Gróf Tisza István miniszterelnök tábora élén úgy vonult be ma a képviselőházba, mint az a hadvezér, aki a legelső küzdelemre van elkészülve s meg van győződve a győzelem sikeréről. A miniszterelnök mögött egy tömör tábor áll, amely vezérét tűzön-vízen hajlandó követni s nem retten vissza semmiféle erős támadástól.

Az ellentábor is föl van szerelve, számban kevesebb ugyan, mint a miniszterelnöké, de a harci kedv egy vonalon van a kormánypártéval. A képviselőkön meglátszik, hogy a pillanatra várnak, amikor végre-valahára összetűzhetnek, különösen az a kíváncsiság hajtja őket a lelkesedésbe, hogy végre-valahára megláthassák az erős kéz uralmát. Szinte boszankodnak, hogy néhányan a jegyzőkönyv elleni előcsatározással emésztik az időt, mindenki a jobboldali vezér támadására várt.

Általános figyelem és érdeklődés támad, mikor Tisza István miniszterelnök végre feláll, hogy megokolja az indítványát.

Buzáth Ferenc, a néppárti oldalról rögtön közbe kiált:

— Halljuk a hóhér munkát!

A jobboldal e közbeszólásra fölzudul s zajosan verik le szóval Buzáthot. Perczel Dezső elnök pedig csendet, amibe belecsendül Rákosi Viktor kiáltása:

— Janicsárok, csendet kérünk!

Végre is eláll a zaj s Tisza István belekezdett beszédébe. Csöndesen, vontatottan beszél s kijelenti, hogy amíg az indítványt tárgyalják s míg azt el nem fogadja a Ház, az összes tárgyalás alatt levő s tárgyalásra váró törvényjavaslatokat visszavonja. Teljes rövidséggel és objektivitással akar beszélni.

Bartha Miklós közbeszól:

— Amint szokott.

A miniszterelnök rá sem hederít a közbeszólásra, hanem folytatja beszédét. Az indítványát két csoportra osztja, az egyikbe a házszabály végleges módosítása tartozik, a másik csoportban pedig a tárgyalásra váró javaslatok vannak. És amiért — ugymond — ezt az indítványát megtette, annak az obstrukció az oka, amely

megakasztja a parlament munkáját. Az indítványról nem teremhet hasznosabb precedenst a gyors munkára.

Zboray Miklós erre megjegyzi:

— Ez aztán a szabadelvű eljárás!

Tisza meghagyja Zborayt állításában, hogy igenis liberális cselekedet ez s hozzá füzi, hogy a házszabály revíziójára már régen szükség van. — Majd Lobkovitz veszi hasznát! — kiáltja Rákosi Viktor.

Mikor arról beszélt a miniszterelnök, hogy a házszabály-revizio becsületes és tisztességes keresztül vitelére teljes garanciát nyújt a szélsőbalról Pozsgay Miklós izléstelenül közbekáltja:

— Az iparbanknál is garanciát vállalt s láttuk a bukását.

— Az országot is az iparbank sorsára akarja juttatni! — Segít Kecskeméthy Ferenc Pozsgaynak.

E két közbeszólásból néhány pillanatra valószínű kavarodás támadt a jobboldalon, a miniszterelnök háta mögül felugráltak a képviselők s összeszorított ököllel fenyegetőztek a baloldal felé. A baloldal azonban és különösen a néppárt visszaverte a jobboldali támadásokat s e zajban halványan és idegesen állt a helyén Tisza István s mereven nézett át Pozsgayra.

A helyre állt csendben azután nyugodtan magyarázta meg Tisza, hogy az iparbanknál anyagi veszteségek érték, de mindig a legjobb szándék vezette.

— Tudjuk! — hangzott egy gunyos közbekiáltás a baloldaltól.

Igenis az vezetett! — kiáltja nagyon idegesen és erőlyesen a miniszterelnök, mire a kormánypárttól újra felugráltak a képviselők s fenyegetőzve kiabáltak át a baloldalra. Perczel Dezső elnök csak néhány perc múlva tudott csendet teremteni, hogy a miniszterelnök tovább magyarázhassa az iparbanknál kifejtett működését. E nem valami kellemes kitérés után a miniszterelnök biztosította a Házat, hogy a házszabályrevízióban nemcsak nem kívánja a szólásszabadság eltiprását, de a korlátozását sem akarja. Beszédjének a többi részét aztán elég nyugodtan mondhatta el, csupán akkor tört ki nagyobb zaj, mikor a Széll-kormányról azt mondta, hogy annak a kormányzása meddő volt s nem mutatott fel semmi eredményt.

— Hát Darányi, az nem csinált semmit?

— Mit szól hozzá Wlassics, meg Láng, Hegedűs? — kiabáltak át a baloldaltól.

A miniszterelnök nem hagyta magát kizökkenteni a sodrából, rögtön megmagyarázta a kijelentését, hogy annak a meddőségnak nem a kormány volt az oka, hanem azok, akik oly helyzetet teremtettek, melyben lehetetlen volt az alkotás.

Ezeket áttérve, végül szónoki hévvel bizonyította a miniszterelnök, hogy a nemzet jóléte követeli meg e rendkívüli intézkedést s kérte a Házat, hogy az izolált obstrukció elfojtására fogadja el az indítványát.

A miniszterelnök ezzel befejezte a beszédét, a jobboldal pedig elkezdett tapsolni és éljenezni, de ha az igazságot keressük, ez a lelkesedés korántsem volt az, amit a szabadelvű párttól vártak. A miniszterelnök beszéde nem tette meg azt a hatást, amit attól vártak az emberek. Ezt azzal enyhítették, hogy a miniszterelnök e tárgyban eddigi két beszédével mindent kimerített s a mai beszéde már csak rekrimináció volt.

A miniszterelnök beszéde után tíz perc szünetet adott az elnök.

Szünet után Ugron Gábor azt vitatta, hogy az indítványt mindaddig nem lehet tárgyalásra kitűzni, míg a tárgyalás alatt levő katonajavaslat vitáját be nem fejezik s különösen azért nem, mert csak az ülés évének a végén lehet a házszabályokat módosítani.

Ugyanily értelemben szólalt fel Rátkay László és Zichy Jenő gróf.

Pozsgay Miklós személyes kérdésben kijelentette, hogy az iparbank említésével használt közbeszólását nem értette a miniszterelnök személyére. A miniszterelnök ezt tudomásul vette.

Lenyel Zoltán azzal állt elő, hogy ha a kormány visszavonja a törvényjavaslatokat, azokat magáévá teszi s tárgyalás végett a Ház elé terjeszti.

Tisza miniszterelnök a házszabályokból próbálta Lengyelt kioktatni, hogy a felfogása nagy tévedésen alapszik, azt nem teheti meg. Lengyel azonban hajthatatlan maradt s még két felszólalásban erősítette, hogy azt megteszi.

Mindenek megtörténte után Perczel Dezső elnök feltette a kérdést s szavazás alá bocsátotta, hogy kívánja-e a Ház Tisza István képviselő indítványát tárgyalás alapjául elfogadni. Miután huszan névszerinti szavazást kértek, az elnök elrendelte azt.

S itt az történt meg, ami páratlanul áll a Ház történelmében. Javában szavaztak már, mikor észrevették, hogy az igennel szavazókat nem jegyzi senki, vagyis a jobboldali jegyző hiányzik. Óriási zavarodás támadt erre, úgy hogy az elnöknek félbe kellett szakítani a szavazást. A folyosón aztán megindult a hajszaj jegyző után s végre is sikerült Szóts Pált elfogni. Természetesen az eddig tartott szavazás szabálytalan volt s így nem lehetett azt folytatni. Ennélfogva úgy határozott a Ház, hogy ma sem nem tárgyal tovább, sem nem szavaz, hanem a szavazást holnapra halasztja. Így az ülés anélkül végződött, hogy a miniszterelnök indítványa fölött bármily intézkedést is meghatározhattak volna.

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

Elnök: Perczel Dezső.

Jegyzők: Daróczy Aladár, Dedovics György, Turbini János.

Elnök az ülést megnyitja s felolvastatja a múlt ülés jegyzőkönyvét. (Zaj a szélsőbaloldalon, bangosan követelik, hogy míg csönd nem lesz, ne olvassák a jegyzőkönyvet. Kluen miniszter elfoglalja a helyét, a szélsőbal zajosan éljenez. Ugyanezt teszi a jobboldal is.)

Kubik Béla: Azért szólal fel, mert a jobboldali zajban nem lehetett a jegyzőkönyvet hallani. Az elnöknek csendet kellett volna csinálni. Kéri a jegyzőkönyvet újra felolvasni.

Elnök: Ha ide figyeltek, láthatták, hogy a rendelkezésre álló eszközökkel folyton csendre kérte a Házat. Kérde, van-e valakinek észrevétele a jegyzőkönyvre?

Várady Károly: Tegnap nem volt jelen az ülésen s a jegyzőkönyvben az van, hogy ő a tegnapi szavazásnál igen-nel szavazott. Indítványozza, hogy a neve töröltessék a szavazók sorából.

Elnök: Ki fogják igazítani.

A ház hitelesíti a jegyzőkönyvet.

Elnök bemutatja az irományokat. Következik a miniszterelnök

indítványának

megokolása.

Luzáth Ferenc: Halljuk a hóhérmunkát! (Nagy zaj és mozgás a jobboldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: T. képviselőház! Mielőtt indítványom megokolására áttérnék, van szerencsém bejelenteni, hogy — a törvény és házszabályok intézkedéseinek megfelelően — az összes előterjesztett törvényjavaslatokat vissza fogjuk vonni, amint ezen indítvány tárgyalását a Ház elhatározta.

Igyekeztem magában az indítványban garanciát nyújtani abban a tekintetben, hogy ez a végleges házszabályreform, amely szemünk előtt lebeg, a szólásszabadságnak nemcsak eltiprását nem, de korlátozását sem fogja tartalmazni. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Mozgás és zaj balfelől. Elnök többször csendet.) Amit most a képviselő urak csinálnak, semmi egyéb, mint az én szólásszabadságomnak korlátozása. (Ugy van!)

A napirenden levő nagy kérdések közül beható és mélyreható elvi vitakozásokban nyilatkozó parlamenti küzdelemnek megnyirbálását és megrendszabályozását ez a végleges házszabályterv nem fogja tartalmazni és nem tartalmazhatja, mert a beérkezett indítvány szerint ez az ideiglenes házszabályreform csak azon esetben alkalmazható a végleges házszabály elfogadására, ha az érdemleges vitára nézve a Ház nem hozza be. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zaj a baloldalon.) Az így elintézésében én nem pártközi egyezsége gondolok és nem arra gondolok, hogy csak olyan egyes diszpozíciók jöhessenek bele, amely diszpozíciók egyhangulag fogadtatnak el, de gondolok igenis arra, hogy a végleges házszabályjavaslatot egy parlamenti bizottság dolgozza ki. Így van ez a külföldön is, hogy vagy szigorubb házszabály, vagy parlamenti anarchia, megerősítése a többség és elnök erejének (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Élénk helyeslés jobboldal) a megerősítése az eszközöknek, vagy csönd az alkotmányos életnek, ez elé az, elismerem, kellemetlen és nehéz alternatíva elé állított a világ minden parlamentje és a szabadság, a szabadelvűség, az alkot-

mányosság ügyét az a parlament szolgálta (Zajos ellentmondások a bal- és szélsőbaloldalon. Helyesítés jobbfelől.), amely meg tudta magát védeni ezen bel-ellenségekkel szemben. (Elnök helyesítés jobbfelől.)

Erre azt mondják a t. képviselő urak, hogy Magyarország sok tekintetben kivételes helyzetben van. (Ugy van! a szélsőbaloldalon. Halljuk! jobbfelől.) En azt elismerem s teljes mértékben honorálom, (Halljuk! Halljuk!) mert ha az új s végleges házszabály az én javaslatom és az én eszmém szerint fog kidolgoztatni. (Mozgás és zaj a bal és szélsőbaloldalon. Halljuk! jobbfelől.) az unikum lesz az összes házszabályok között, mert az lesz az egyedüli olyan házszabály a világon, amely klotúrt nem tartalmaz. Magyarországon a magyar nemzeti életnek, a magyar nemzeti politikának első sorban és majdnem kizárólag ebben a parlamentben, ezen parlament útján lehet csak megnyilatkozni és ha vétkes könnyelműség más államokban is, politikai pártoknak vagy egyéneknek minden oly törekvése, amely a parlamentnek megrontására, a parlament iránti kegyeletnek, tiszteletnek, ragaszkodásnak és szeretetnek lerontására vezet, ez a törekvés sehol végzetesebb, sehol gyilkosabb eredményre a nemzetre nézve nem bír, mint éppen Magyarországon. (Elnök helyesítés jobbfelől. Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Lengyel Zoltán: Kiszolgáltati az egész alkotmányt az osztráknak.

Pozsgay Miklós: Milven jól tudja és mégis így beszél! (Halljuk! jobbfelől. Elnök csejget.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Az abszolutisztikus kalandok zivatarát kiállotta a nemzet és kiállja a jövőben is, ha rákerül a sor, mert minden ilyen kísérlet és merénylet csak fokozza a nemzetben a szabadságszeretetet. (Elnök helyesítés a jobboldalon. Nagy zaj a baloldalon.) Igenis az abszolutisztikus merénylet; tessék idehallgatni és akkor nem fog felesleges módon félremagyarázni. (Mozgás a baloldalon.)

Lengyel Zoltán: Nem szeretem, ha a bolha köhög! (Hosszantartó zaj és mozgás a jobboldalon.)

Elnök: En kérem a t. képviselő urakat, sziveskedjenek csendben lenni minden oldalán a Háznak. (Halljuk! Halljuk!)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Egy abszolutisztikus merénylet csak növelheti a nemzetben a szabadságszeretetet, csak növelheti a szabad intézmények iránti ragaszkodást, csak megerősítheti, megtermékenyítheti azt a talajt, amelyből ismét kizöndülhet az alkotmányos élet tenyészete. (Ugy van! a jobboldalon.) De ha magunk rongáljuk le az alkotmányosság épületét, ha magunk járattuk le, ha magunk töröljük ki a nemzet lelkéből a pietásnak a ragaszkodásnak, a tiszteletnek, a szeretetnek ezt az érzelmét. (Nagy zaj és mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.) Ha a mi munkásságunk vagy a mi munkálanságunk teszi gunyunk, gyűlölségnek, nevetségnek tárgyává az alkotmányos életet, (Ugy van! a jobboldalon.) a parlamentarizmust, (Ugy van! a jobboldalon.) ezzel olyan sebet ütünk a nemzet életén, amelyet többé ki nem heverhetünk, (Ugy van! a jobboldalon.) mert ez a belső rothadás, a belső korhadás tünete, (Ugy van! a jobboldalon. Nagy zaj balfelől.) amelyet más nem követhet, mint a siralmas, a nyomorult, a megszégyenítő elpusztulás. (Helyesítés a jobboldalon.)

Beszédét így fejezi be:

Fájdó szívvel látom, hogy a magyar nemzet sorsa ismét erre a lejtőre jutott. En nyílt szemekkel látom az örvényt, amely ott tétlen lábaim előtt, amelybe feltartóztatlanul belerohanunk, feltartóztatlanul bele fogunk sodortatni, ha csak nem lesz bennünk bátorság, nem lesz bennünk hazafiúi belátás, nem lesz bennünk erkölcsi bátorság szembe szállani, még bizonyos tetszetős jelszavakkal, tetszetős látszatokkal is megmenteni a nemzet számára a békés, a biztos fejlődésnek kínáló eszközeit. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Arra kéri a Házat, hogy azzal az erővel, melyet egy nagy szent és igaz ügynek szolgálatába nyújt, fogadjon el az indítványát. (Percekig tartó taps és éljenzés jobbról.)

Elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök az ülést újra megnyitja. Jelenti, hogy az indítványhoz, a házszabályokhoz nem lehet szólni.

Ugron Gábor: A tárgyhöz szól, mely két részből áll. Első a napirendre tűzés, másik az érdemleges tárgyalás. A napirendmegállapításhoz szól. Tiltakozik az ellen, hogy az indítvány napirendre tűzessék, mert a házszabályok szerint a házszabálymódosítást csak az év végén lehet megtenni. Azt a törvényjavaslatot, mely tárgyalás alatt van, nem lehet visszavonni. Ezt mondja a házszabály. (Ellenmondás jobbról.) Tehát Tisza indítványát nem lehet tárgyalásra kitűzni, míg a tárgyalás alatt levő javaslat nincs letárgyalva. Szó a nemzet jogát védelmezi s

nem engedheti meg, hogy egy kormány-önkény a nemzet jogait konfiskálja s az abszolutisztikus törekvéseknek adjon utat. Ezt minden erejükkel meg fogják akadályozni. (Zajos taps és éljenzés a bal és szélsőbaloldalon.)

Rátkay László: A magyar parlamentben még ily formában nem módosították a házszabályokat. Hivatkozott Szilágyi Dezsőre, aki szintén ragaszkodott ahhoz, hogy a házszabálymódosítást a házszabályok értelmében az év végén lehet végrehajtani. Szilágyi mindig arra vigyázott, hogy ily aktusnál nyugodtak legyenek a kedélyek. Hogy most hiányzik a higgadság, mutatja a jobboldal viselkedése. A miniszterelnök Bécs akaratát teljesíti most.

Tisza István: Az egész világon megtették.

Rátkay László: Figyelmezteti a miniszterelnököt, hogy megjelent már a chlopii hadiparancs, a Reichsrathban ellenünk támadt áramlat s most alkotmányunk egyik biztosítékát, támasztékát rendkívüli eszközök teremtésére meg akarja változtatni. Ez fekete gyümölcsöket fog termelni, amelynek azok fognak örülni, akik tapsoltak a chlopii hadparancsnak. (Zajos helyesítés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Gróf Zichy Jenő: Azt hiszi, hogy a miniszterelnök indítványa nem fog határozattá emelkedni, de tárgyalásra sem tűzhető ki, mert az 6 tavaly márciusban beadott indítványának esete szolgál ez irányban precedensül. Akkor azt sem lehetett tárgyalásra bocsátani, éppen a házszabályok utolsó szakaszában foglaltak értelmében, sőt még ma sem intézték el.

Elnök: Zichy Jenő gróf tévedésben van, mert amikor az 6 indítványáról szó volt, akkor a miniszterelnök igenis megengedte az indítvány napirendre tűzését. (Nagy zaj a baloldalon. Felkiáltások: Ne polemizáljon az elnöki székből! Szálljon le!) Nem polemizál senkivel, csupán fel akarja olvasni az akkori ülés naplóját.

Pozsgay Miklós: Személyes kérdésben felel a miniszterelnöknek. Szó a miniszterelnökkel szemben használt kifejezése nem volt személyes természetű. Szó a ugy értette közbeszólását, hogy az iparbank kétes vállalat volt s hiába vállalt azért garanciát a miniszterelnök. Most sem lát garanciát arra, hogy a miniszterelnök indítványa hasznára legyen az országnak.

Tisza István gróf: Szintén személyes kérdésben szól. Félreértés eloszlátása céljából kijelenti, hogy az iparbank nem volt kétesértékű vállalat és soha semmiféle pénzügyi garanciát nem vállalt a bankért.

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz szól. Vitatja, hogy a miniszterelnöknek jogában volna a javaslatokat visszavonni. Ha ezt megteszi, úgy a javaslatokat, mint az 6 indítványát fogja betervezni. A miniszterelnöknek nincs más célja, mint forradalmat csinálni. (Zajos helyesítés a baloldalon.)

Gróf Tisza István: Lengyelnek csak azt mondja, hogy a kormány által betervezett javaslatokat nem teheti magáévá. A házszabályokból megparancsolt, hogy igenis joga van a javaslatokat visszavonni.

Lengyel Zoltán: A házszabályok alapján polemizál a miniszterelnökkel.

Tisza István gróf: Lengyelnek válaszolva hivatkozik a házszabályok 198-ik szakaszára, mely a képviselőnek indítványozási jogot ad, tehát Lengyel nem teheti magáévá a kormány javaslatait.

Elnök a miniszterelnök indítványára elrendeli a szavazást. Husz képviselő névszerinti szavazást kért, azt elrendeli. Az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után

megkezdik a szavazást s az alatt észreveszi az elnök, hogy nincs jegyző, aki az igennel szavazókat jegyezné. Ezért 10 percre felfüggeszti az ülést. Künn a folyosón aztán megindult a hajsza Szóts Pál jegyző után, aki a jegyzői irodában volt elfoglalva.

Elnök ezután megnyitja az ülést s újra elrendeli a szavazást.

Thaly Kálmán: Törvénytelen és jogtalanság a szavazást folytatni.

Elnök: Miután 6 is szabálytalannak tartja a szavazást, arra kéri a Házat, hogy az eddigi szavazást semmisítse meg s rendeljen el új szavazást.

Felkiáltások: Holnap!

Elnök: Miután nincs kifogása az ellen, hogy holnap szavazzanak, ezt csak úgy hajlandó megállapítani, ha ahhoz az egész Ház hozzájárul. (Felkiáltások: Hozzájárulunk!) Ezután kimondja, hogy a holnap ülés napirendjére kitűzik a miniszterelnök indítványának a tárgyalására a szavazást s Wolfner Tivadar elleni mentelmi bizottság kisorsolását.

Po óny: Géza: Az ülés előtt történik a kisorsolás, vagy ülés alatt.

Elnök: Természetesen a szavazás után. Miután meg van állapítva a napirend, az ülést fél két órakor bezárja.

A japán-orosz háború.

Budapest, március 9.

A legújabb feltűnő hír az, hogy Oroszország a japán-orosz konfliktus ügyét a *hága-i nemzetközi bíróság* elé akarja hurcolni. Hogy bele megy-e Japán ebbe, azt mindenütt nagy kétség-gel latolgatják. Nyilvánvaló ugyanis, hogy Oroszország nem készült föl erre a keleti háborúra s most minden áron és minden felfang kiaknázásával időhaladékot akar nyerni. A japánok azonban, akik fölsímték az oroszok gyengeségét, átlátnak ezen a szitán is s nem fognak beleugrani abba, hogy Oroszország az európai béketárgyalások örve alatt nagyobb erők gyűjtésére módot találjon.

A legújabb eseményekről alábbi táviratainkkal tudósítunk:

Vladivosztozk bombázása.

Szentpétervár, márc. 9.

Alexejev helytartónak a cárhoz Mukdenből március 8-áról kelt távirata a következőket tartalmazza: Bártorkodom felségednek e hó 6-iki ostrom részletei tudomására juttatni. Délelőtt 11 óra körül az ellenséges hajóhad elérte az Askold-sziget magasságát és menesirányát többször változtatva, Vladivosztozk felé közeledett. Két cirkálóhajó a sziget északi részében maradt, a többiek egymást követve, az Uszuri-öböl mentén párhuzamosan vonultak a parttól 15 versztynyire. A hajóhad elérve a Szent József-ütegnek és Uszuriszkinnek magasságát, az említett rendben ez ütegek ellen fordult és két hajóból megkezdte a tüzelést, nyilván vak töltéssel, hogy ágyúinkat a tüzelés viszonzására indítsa. 11 óra 35 perckor a legelől járó hajó nyolc versztynyi távolságtól megkezdte a tüzelést. Erre az egész hajóraj elvonult a part mellett és a baloldali ágyúiból tüzelt. Az ellenséges művelet végrehajtása közben ütegeink egyszer sem lőttek. A harmadik fordulat után 2 óra 20 perckor abbahagyta az ellenség a lövést és dél felé távozott. 10 mértföldnyire jobbra az Askold-szigettől. 5 óra 30 perckor eltűnt a hajóhad a látóhatáron. Összesen 200 lövést tett az ellenség anélkül, hogy eredményt ért volna el. Az erősséget és a sáncokat nem érte kár. A lövegek a városban és az erősség egyéb részeiben csak csekély kárt tettek. A helyőrség kedve kitűnő. Az ütegeknek előkészítése a legnagyobb rendben történt. E hó 7-én reggel 8 órakor újból megjelent az ellenséges hajóhad Vladivosztozknál, bevonult az Uszuri-öbölbe, végieruzott a part mentén, majd pedig lövés nélkül visszavált a Gamov-fok irányában, amelyet 3 óra 40 perckor el is ért. A Pallada-kikötő előtt irányt változtatott és déli irányban folytatta útját.

Szentpétervár, márc. 9.

Hivatalos jelentések is megerősítik, hogy a vladivosztozki hajóraj elhagyta a kikötőt. A vladivosztozki hajórajnak valószínűleg az a feladata, hogy a Csendes-Oceánban elfogja azt a három cirkálót, amelyeket Japán Chiletől vásárolt.

London, márc. 9.

A *Daily Telegraph* jelenti Tokióból e hó 7-éről: Az orosz vladivosztozki hajóhad nyílt tengeren van és hír szerint összeütközött a japáni hajóhaddal. Az ütközet eredményét még nem tudják.

Port-Arthur.

Berlin, márc. 9.

Tokióból jelentik a *Berliner Tageblatt*nak, hogy 5-étől 7-éig 15 japán hajó bombázta Port-Arthurt. A felrobbant bombák a városban sok házat felgyújtottak és a Retvizánt teljesen elpusztították. Ez a hír még megerősítésre szorul.

Korea.

Tokió, márc. 9.

Ito marquis e hó 15-én innen Koreába utazik, hogy a koreai császárnak átadja a japáni császár sajátkezű levelét. Küldetésének célját, a legfelsőbb hivatalos köröket kivéve, senki sem tudja. A marquist titkos tanács alelnöke és titkára kísérik Koreába.

Kína semlegessége.

London, márc. 9.

A reggeli lapok jelentik Tokióból tegnapi kelettel: A pekingi orosz követ tudomására juttatta a kínai kormánynak, hogy ha nem ér véget ama lovas banditák pusztítása, kik a táviróhuzalokat átvágták és ha nem hagyják abba a mandsuországi vasut pusztítását, *Oroszország érvénytelennek tekinti Kína semlegességi nyilatkozatát.*

Szentpétervár, március 8.

A kínai követségen megerősítik, hogy a kínai mozgósításról szóló hírek alaptalanok. Az sem igaz, hogy a Juansikkai és Ma alkirályok előnyomuló csapatok élére állottak; mind a ketten Tiencinben maradtak. Kínának nincs semmi oka a beavatkozásra — mondotta a kínai követ — annál is kevésbé, mert Kínára nézve Japán győzelme csak hátrányos lehet. A történelem bizonyítja, hogy Kína és Japán között szoros barátság lehetetlen.

A szárazföldi harc tér.

Tokió, március 9.

Az orosz lovaselőrsők, melyek az utolsó időben Kazán közelében bukkantak fel, lassan a Jalu folyam irányában vonulnak vissza. Megkezdtek a Szöulból Vicsuba vezető vasut építését.

London, márc. 9.

Szöuli távirat jelenti, hogy Söncenben kedden egy 70 főnyi kozák lovascsapat átkelt a Tumen folyón és Kiao-Csaoha érkezett. Hírszerzők jelentik, hogy még több kozákcsapat portyáz azon a környéken, de vérontás nem történt, mert a lovasok kerültek az összefutkozást és csak kémlelődnék.

A kegyetlen hideg miatt az őjrátok visszatérnek Vicsuba.

A Jalu folyó mentén 3-4 hétnél hamarabb nem várnak döntő ütközetet.

Legújabb hír.

London, márc. 9.

Tokióból jelentik, hogy a vladivosztocki orosz hajóraj már napokkal ezelőtt elindult a sik tengerre; mult vasárnap *harc fejlődött ki közle és a japán flotta között.* A harc eredménye az volt, hogy a japánok az összes orosz hajókat elfoglalták vagy megsemmisítették. Hivatalosan még nem adtak ki erről táviratot.

TÁRSADALOM.

A szövetségi világtársaság előkészítése. A Szövetségi Nemzetközi Szövetség, melynek állandó székhelye Londonban van, tudvalevőleg elhatározta, hogy engedve a *Magyar Gazdaszövetség* meghívásának, idei világtársaságát Budapesten napirendjén egyebek mellett két igen fontos kérdés is lesz, amelyet már most emelhetünk ki a közfigyelmnek. Az egyik szövetségi belső ügy s arról szól, hogy egyrészt függetlenségük teljes megővése mellett, másrészt azonban erkölcsi, társadalmi és gazdasági nagy feladataik hathatós teljesíthetése végett a *szövetségek milyen mértékben vehetik igénybe az állami segítséget?* A másik kérdés *külpolitikai jelentőségű: keresendők a módok és eszközök, amelyekkel a szövetségi eszmét a keleti államok népeire átültetni lehetne.* Előrelátható, hogy a szövetségi kongresszus a Kelet legtermészetesebb civilizátorát, a magyar nemzetet fogja felkérni arra, hogy a szövetségi gon-

dotnak a Keleten való terjesztését vállalja magára. Annál is valószínűbb ez, mert a szövetségi eszme külföldi apostolainak imponálni fog az az eredmény és az a munka, amelyet a szövetségi mozgalom magyarországi vezetői eddig elértek és teljesítettek.

A nemzetközi szövetségi kongresszus végrehajtó bizottsága *Mailáth József* gróf főrendiházi tagnak, a Felsőtiszai Hitelszövetkezetek Szövetsége elnökének s a szövetségi szocializálódás egyik magyarországi utörójének elnöklésével ülést tartott, amelyen tudomásul vette a kongresszussal kapcsolatos *kiállítás* érdekében tett intézkedéseket és azt, hogy a kiállítás az *Iparművészeti Múzeum* igazgatóságának előzékenysége folytán az intézetnek e célra kiválóan alkalmas helyiségében lesz megtartható. A kongresszus és kiállítás szeptember hónap 5-8-ig lesz. Délelőtt a szóbeli tárgyalások lesznek, délután pedig a szövetségi telepeket tekintik meg. Részt vehetnek a kongresszuson a nemzetközi szövetség tagjain kívül azok is, kik a *hat shilling* belépő díjat lefizetik. A kongresszusi tárgyalás az *igénybe vehető állami segítség mértékén* s a *keleti államok szövetségi fejlesztése* érdekében szükséges intézkedéseken kívül foglalkozik egyéb aktuális szövetségi feladatokkal is. A magyar szövetségeket föl hívják, hogy a kiállításban vegyenek részt s intézkedjenek a *jelentékenyebb magyar szövetségek történetének megírása* dolgában. A vámkezelés s a vasuti szállítás dolgában gróf *Zichy Aladár*, *Perczel Ferenc* és *Kiss János* felszólalása után kimondták, hogy felterjesztést intézzenek a kereskedelmi miniszterhez. *Seidl Ambrus* az Országos Központi Hitelszövetkezet vezérigazgatója annak szükségességét hangoztatta, hogy a kongresszuson a magyar szövetségek minél függetlenebbül és önérzetes bben lépjenek fel. *Rubinek Gyula* országgyűlési képviselő a *vámkezelés* tekintetében óhajtja a lehető legnagyobb kedvezés megszerzését. Intézkedett a végrehajtóbizottság a kongresszusi iroda, jelvények s gyorsírók tekintetében is kimondván a lehető legnagyobb takarékoságot és azt, hogy a *költség s és zajos banketek már csak azért is kerülendők, mert ebben a tekintetben meglehetősen rossz hírbe kerültünk a művelt külföld előtt.*

NAPIHIREK.

Budapest, március 9.

— (Időjárás.) A levegőnyomás eloszlásában lényeges változás nem fordult elő. Európa időjárása enyhébb lett és esőket csak Francia- és Felső-Olaszországból jelentettek.

Hazánkban a hőmérséklet észrevehetően emelkedett. Az idő különben nagyobbára felhős és az előforduló lecsapódások mennyisége csak néhány millimétert tett.

Jóslat:

Változóan felhős és enyhe idő várható, eivette főleg nyugaton esővel.

Hőmérséklet: + 6-6 C. fok.

— (Királyunk brüsszeli útja.) A brüsszeli „Soir” szerint nemcsak Vilmos császár, hanem Ferenc József is meg fogja látogatni június hónapban Lipót belga királyt.

— (Titkos tanácsos.) Ő felsége *Erdődi gróf Pálffy József* kamarás, a magyar főrendiház tagjának a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozta.

— (Vilmos császár tengeri útja.) A Berliner Tageblattnak táviratozzák Brémából, hogy Vilmos császár szombaton száll az Észak-német Lloyd-társaság *Albert* király nevű hajójára s azon indul a Földközi-tengerre.

— (Az olasz királyné) olasz lapok jelentése szerint örvendetes családi eseménynek néz elébe.

— (A hercegprimás állapota.) Vasary Kolos bibornok hercegprimás állapotában örvendetes állandó a javulás. Az éjszakát nyugodt álomban töltötte s ma délelőtt minden támasz nélkül sétálgatott termeiben. Hogy léte felől ma is igen sokan tudakozódtak, közöttük gróf *Zichy Nándor*, aki ma is, mint mindig legelsőnek érdeklődött az egyházfejedelem állapota iránt, továbbá *Fehér Ipoly* pannonhalmi főapát, *Forster Gyula* min. tanácsos, a *müemlékek orsz. bizottságának* elnöke, *Bartal Rezső* nyug. tanfelügyelő, *Novák Lajos* kanonok és igen sokan a budapesti papság részéről.

— (Egy nagykövet tengeri kalandja.) Konstantinápolyból táviratozzák, hogy a német nagykövet több meghívott vendégével a mult héten tengeri kirándulást tett a *Loreley* nevű állomáshajón. A társaság a *Márvány-tengerre* ment. A kirándulókat nagy vihar érte utól, úgy hogy a *Loreley* csak ma tért vissza az utasokkal Konstantinápolyba, ahol már nagyon aggodtak a német nagykövet életéért. Egy tengerész-tiszt a vihar közben súlyosan megsebesült a fedélzeten.

— (A szerb trónörökös káplár.) A szerb trónörökös, mint Belgrádból jelentik, tizedessé léptették elő, azonban a trónörökösnek előbb egy katonatiszti bizottság előtt vizsgáznia kellett. A trónörökös a vizsgát kitűnően tette le.

— (Egy család öngyilkossága.) Berlinben egy egész család megmérgezte magát tegnap. *Beseke* tartalékos hadnagy, egy térképészeti intézet üzletvezetője, ennek felesége, tizenkilencéves leányuk, két fiuk: egy 16 és egy 11 éves kadét *wilhelmstrasse-i* lakásukon mérget ittak. A borzasztó családi dráma oka: anyagi nyomor. A *Beseke* család öngyilkosságáról a következő részletet jelentik Berlinből:

A család a borzalmas gyilkosságot megelőző estén végig nézett egy cirkuszi előadást s éjszaka hajtóták végre a borzalmas tettet. A gyilkosságot csak reggel vette észre a szobaleány. A leány az ágyban feküdt, arca kendővel volt letakarva, épp úgy az egyik fiu arca is, akit az apja sürgőnyileg hívott haza a *bensbergi* kadétiskolából. A férj szorosan átölelve tartotta feleségét. A család tagjai cyanálival mérgezték el magukat. Erdekes, hogy a család a cselédet is el akarta pusztítani.

A konyhaasztalon kis csomagot talált a cseléd. A csomagra ez volt írva:

— Mina, edd meg a csomag tartalmát!

Három fehér pilula volt benne, amely mérget tartalmazott. *Beseke* 1870-ben a vaskeresztrel tün-tették ki, apósa vendéglős volt s erős szociális érzelmei miatt vejenek kvietálnia kellett. *Beseke* rendkívül költséges életmódot folytatott, házibálokat adott, melyeken pazarul megvendégelte a vendégeket. Legutóbb egy 1200 márkás árverést tűztek ki ellene, amely végleg tönkre tette volna. Hogy a végpusztulástól szabaduljon, határozta el magát a borzasztó dráma végrehajtására.

— (Vasvári Pál emlékkápolnája.) A szabadságharc egyik kiváló vitéze volt *Vasvári Pál*, aki a gyalui havasok közt esett el a mőcokkal vívott csatában. Holtteste épp úgy eltűnt, mint *Fehéregyházán* a *Petőfié*. Nem temette el senki. Most ama hely közelében, ahol *Vasvári* elesett, erdő közepén fűrészgár épült s ennek nyomán község keletkezett, melynek *Jósika-telep* a neve. Most *Vasvári-kápolnát* épített oda a telep igazgatója, *Kolmer Herman*. Az oltárképen *Mária*, Magyarország védő-asszonya terjeszti ki áldó kezét *Vasvári* s az alatt küzdő honvédek fölé. A kápolnát még ez évben föl fogják szentelni.

A legjobb, legmegbízhatóbb gazdasági és kerti veteménymagvak beszerzésére ajánljuk

GOMBÁS JENŐ (ezelőtt **NÖTHLING VILMOS**) magkereskedését

BUDAPESTEN, Kálvin-tér. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

— (Hang a karzatról.) A képviselőház mai ülésén a második emeleti karzaton ismét annyira föllekesedett egy politizáló polgártárs, hogy belekialtott a képviselő urak beszédébe. Lengyel Zoltán beszéde alatt, egy óra tájon, egy 30—40 éves ember föllált a karzaton s elkezdett kiabálni:

— Eljen az ellenzék! Eljen a magyar vezényszó! Ne tőrjétek tovább! A nép már nem bírja!

E rövid beszéd után levezették a közbekialtott a háznapvi hivatalba, ahol megállapították, hogy a neve Sipos János és hogy háztulajdonos Kolozsvárott. Föl fogják jelenteni rendzavarás miatt a rendőrségnek.

— (Baksay ref. püspök felavatása.) A dunameléki ev. ref. egyházkerületben Szász Károly örökébe megválasztott új püspöknek, Baksay Sándornak ünnepeles felavatása tisztébe, március 20-án, délelőtt 10 órakor történik meg a kálvintéri ev. ref. templomban.

A felavatás programja a következő: Előének: éneklő a gyülekezet. Közének: éneklő a gyülekezet. Egyházi beszéd: tartja Papp Károly. Karének: éneklő az ev. ref. főiskolai énekkar Krausz G. karnagy vezetésével. Felavató beszéd: tartja Antal Gábor dunántúli ev. ref. püspök. A megválasztott püspök esküvétele. Felavatás az esperesi kar által kézrátételével, mely alatt a gyülekezet éneklő a 37. dics. 1. versét. A legidősebb esperes, Koncez Imre kéri Isten áldását a megválasztott püspökre. Az új püspök megáldja a gyülekezetet. Berokszó ének. Isteni tisztelet után közvetlenül lesz a küldöttségek fogadása az ev. ref. főgimnázium dísztermében. Délután 2 órakor közebb a Hungária nagyszállóban.

— (A pennsylvániai vízáradás.) New-Yorkból jelentik: A vízáradás több államban, különösen Pennsylvániában nagy károkat okozott. A helyzet különösen Harrisburghban és Wilkesbarreben komoly. A vasúti forgalom megszakadt. Az áradás több hidat elmosott és hanyákat előtört. A mélyebben fekvő területekben a lakosság kénytelen házaik elhagyni.

— (Az Aquinói Szent Tamás-Társaság) istentisztelettel és felolvasó-üléssel ünnepelte meg Aquinói Szent Tamás napját. Az istentisztelet az egyetemi templomban volt. A felolvasó-ülést, melyen nagy közönség jelent meg, dr. Kiss János pápai prelátnak, egyetemi tanár nyitotta meg, mint a Társaság elnöke. Ezután dr. Gesswein Sándor tartott érdekes előadást e címmel: «Mit tartunk a spiritisztikus jelenségek objektív valódiságáról?» Az előadáshoz többen szóltak hozzá. Végül Komárik István Jézus-társasági atya tartotta előadását e címmel: «Az idő és az örökkévalóság.»

— (Egyetemi hallgatók tüntetése.) Bécsből tájékoztatja tudósítónk, hogy az egyetemi hallgatóság ma tüntetést rendezett Esserick tanár, rektor mellett a prágai demonstrációk ellen kiadott rendelkezésért. Mikor a rektor fél 11 órakor megjelent a diákság körében, az ifjak rázendítettek a Gaudeamus-ra. A rektor beszédét, amelyben nyugodt és méltóságos viselkedésre intette az ifjuságot, hajdonfővel hallgatták, azután elnékeltek a vivat academia-t s a legnagyobb rendben elindultak tüntető körmenetben a Grabenre. A demonstráció szép rendben végződött.

— (Honi bál.) Helyettes helyről elkérettünk annak kijelentésére, hogy a folyó hó 16-án tartandó «honi bál» védnököinek a lapokban közölt névsorába gróf Wenckheim Frigyesné, gróf Apponyi Albertné, gróf Károlyi Lászlóné és gróf Károlyi Alajosné nevei tévedésből kerültek be, mivel nevezett hölgyek, bár a hazafias és jótékony cél iránt a legmelegebb rokonszenvvel érzők, vallási meggyőződésük folytán nem vehetnek részt bűntünetű rendezésekben.

— (A konstantinápolyi rendjelszédelgők.) Konstantinápolyból tájékoztatják, hogy a szultán megsemmisítette a múlt héten a rendjelszédelgőkre kiadott ítéletet és elrendelte, hogy a bűnpört nyilvános tárgyaláson vigye keresztül a törvényszék. A tárgyalás holnap kezdődik.

— (A Duna apadása.) A hosszú időn át tartott áradás, amely főleg a felső vidékeken több helyen veszedelemmel fenyegetett, mindenütt megszűnt s beállott az apadás, amely nagyobb mérvet is öltött. A Duna összes mellékfolyói apadnak és most már valamennyi visszatért medrébe. A Duna párnap

alatt több, mint másfél métert apadt s mai magassága 222 centiméter, 5 foknyi hő mellett. Az apadás a jelek szerint tovább is eltart.

— (A kivándorlók hiénái.) Az utóbbi időkben veszedelmes csalóhorda dolgozik a fővárosban, amely a kivándorlókat veti ki a hálóját s kihalásnával a falusiak tapasztalatlanságát, az utolsó fillérig kifosztják őket. Legutóbb Marczai József agárdi napszamos esett áldozatul. Marczai e hónap 2-án érkezett a fővárosba a keleti pályaudvaron. Amikor kilépett a vasúti kocsiából, egy huszonöt-harminc évesnek látszó, alacsony, köncös, kopott ruhájú férfi szólította meg és kivallotta, hogy Marczai Amerikába készül. Az idegen barátságosan ajánlkozott arra, hogy a tapasztalatlan falusi ember dolgát eligazítja.

— Protekció nélkül bajos ám kijutni Amerikába — magyarázta a dolgot. Ezzel átvezette Marczit egy budai kocsmába, ahol egy elegánsan öltözött úri ember, meg egy falusi, ünneplőbe öltözött gazdálkodó várta őket. Az elegáns fiatalember elmondotta, hogy az apja Bécsben kivándorlói ügyekkel foglalkozik és őt azért küldte Budapestre, hogy a kivándorlókat hozza igazítsa. Felszólította Marczit, hogy adja át neki a pénzt és akkor az egész uton semmi gondja sem lesz a kivándorlással. Az elegáns ur mellett ülő ötven esztendősz gazdálkodó formájú ember is biztatta Marczit, hogy csak adja át bátran a pénzt, ő is úgy tett. Marczai erre átadott 280 koronát a fiatalembernek, aki Marczit felülte egy bécsi vonatra, megmagyarázván neki, hogy az apja a pályaudvaron várni fogja. Marczai megérkezett Bécsbe, de ott bizony nem várta senki, hiába lármázott és követelte a pénzt. Végre is visszajött a fővárosba, ahol jelentést tett a rendőrségnek, amely nyomozza a három furfangos szélhámost.

— (Letartóztatott tolvajok.) A rendőrség ma ismét több tolvajt tartóztatott le. A nyugati pályaudvaron már hosszabb idő óta észrevették, hogy a vasúti kocsik fémalkatrészeit lopja valaki. A kár lassankint ezer koronára szaporodott. Kutatták, lesték a tolvajokat, de nem tudták elfogni. Tegnap azután sikerült tetten érni a tolvajt Hári Péter huszonöt éves magyar államvasúti kiegészítő fékező személyében. A rendőrség letartóztatta. — A Royal-szállóban tegnap a hangverseny után a rubatárban támadt tolongásban egy fiatal ember Gergely Jenő mérnök zsebjátékát akarta elloponi. A mérnök azonban észrevette és a tolvajt átadta egy rendőrnek. A rendőrség kiderült, hogy a tolvaj Sente Dezső tizenkilenc éves szerelő, aki zsebtolvajlásért már többször volt büntetve. — A rendőrség négy lakásfosztó tolvajt tartóztatott le tegnap. Ezek: Wallenstein Odön tizenhat éves, Beeskai István tizenöt éves, Kristál János és Gittler Antal husz éves csavargók.

x **Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni, Mauthner-tel magvakat vessenek.** Idei tájérgy-jelét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Odön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapest, Rottenbiller-utca 33. szám, mindenkinek kívánatra ingyen készségrrel megküldi. II.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— A soproni bankbukás a Kurián. Az annak idején nagy feltűnést keltett soproni bankbukás dolgában ma délelőtt kezdte meg a kir. Kuria VII. büntetőtanácsa Janecskó István bíró előadásában az ügy tárgyalását. Emlékezetes még, hogy országos szenzáció volt a soproni építő és földhitelbank pénzvára, vezérigazgatójának gyors eltűnése, annak a soproni begyekben történt öngyilkossága, a bank ellen megnyitott csőd, a nagy sikkasztás felderítése és végül az igazgatósági és felügyelő bizottsági tagok nagy részének letartóztatása. Ezek a gyors egymásutánban bekövetkezett események nemcsak Sopronvármegye lakosságát, hanem az egész ország pénzügyi köreit megdöbbentették.

A bank ellen a csődöt 1901. október 18-án nyitották meg, aznap, amikor Schladerer Alfréd, a bank hosszú időn át volt vezérigazgatója öngyilkos lett. A bejelentett tizennyolc millió követelésekkel szemben csupán 500.000 korona csődvagyon lett leltározva, úgy hogy a tizennyolcadfél millió differencia egész sereg vágyos és előkelő soproni polgár anyagi és erkölcsi bukását okozta. A bukás tulajdonképpen oka az volt, hogy Schladerer szertelenül játszott a börzén s 18 éven át hamisan vezette a bank könyvet, évi mérlegeiben hamis tételeket mutatott ki, amelyeket azután hűségesen aláíratott a bank igazgatósága és felügyelő-bizottsága által. Schladerer, a főbűnös, már nem volt felelősségre vonható, a bíróság a többi bűnös és vétkezes tisztviselő ellen fordult, akik közül a zalaegerszegi törvényszék napokon át való tárgyalás után Prohászka Arur könyvelő csalás bűn-

tettében való bűnrészességeért négy évi s Wrchovszky Gyula pénztárost 95 rendbeli sikkasztás és 5 rendbeli csalás büntetésében való tettességért öt évi fegyházra ítélte. Azonkívül előbbi 5 évi, utóbbi pedig 6 évi hivatalvesztésre is ítélte. Az igazgatósági tagok közül Friedrich Agostot, dr. Kania Józsefet, Thiring Nándort és Schneider Józsefet egy-egy havi, Meckle Józsefet két havi, Gebhardt Józsefet pedig nyolc napi fegyházra ítélte. Felk József felügyelőbizottsági tagot egy havi, Kretschy Sándort pedig nyolc napi fegyházra sujtotta. Fentieket azonkívül egy-egy évi hivatalvesztésre is ítélte. Csupán pénzbüntetéssel menekültek Zettl Gusztáv igazgatósági tag, aki 1000 korona és Prückler Ignác felügyelőbizottsági tag, aki 500 korona pénzbüntetést kapott. Braunschier Gyula levelezőt, min' hogy a sikkasztásról semmit sem tudott — teljesen felmentette a bíróság a vád alól. Prohászkanak és Wrchovszkynak egy-egy évet, Friedrich Agost igazgatósági tagnak pedig 13 napot számítottak be a vizsgálati tolságból; a két előbbit fogva tartották továbbra is. A győri kir. ítélőtábla ez ítéletet némi kis változtatással helybenhagyta. A vádlottak és védők mind semmisségi panaszokkal járultak a kir. Kuria elé, amely Sélley Sándor elnöke alatt ma kezdte meg azok tárgyalását. Janecsko bíró előadó egész délelőtt ismertette a pör anyagát s ezután kerültek felolvasásra a 140 innyi elsőbírósági és a 35 innyi másodbírósági ítéletek. A védők és Katona Béla koronabíró-helyettes, a vád képviselője holnap fognak felszólalni, hogy a semmisségi panaszt indokolják.

— Kalmár Antal sajtópöre. A budapesti büntető törvényszék esküdttörőse március 22-én tárgyalja dr. Kalmár Antal királysértési pörét.

— A Dreyfus-pör revíziója. Párisból tájékoztatják nekünk, hogy a Dreyfus-pörben annak idején is szerepet játszott Cuiquet őrnagy a semmitőszék elnökehez levelet intézett, melyben kihallgatását kéri. Cuiquet revízió-ellenes — amint hírlik — vallomása érdekes lesz.

A kiadóhivatal üzenete.

Sz. S. Csitár. Sorsjegyei nem nyertek.

NYILTTÉR.)*

Vérgyógyítás.

Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és hórbaiknál. Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be. E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyetemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van Budapest, V., Váci-körut 18. szám alatt. Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott leírásra válaszol. Betegeket intézetben kívül is kezel. — Nehéze betegek legbiztosabb gyógymódja.

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít SOLT LAJOS tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Tanítók a szőlőgazdaság szolgálatában. A földmívelésügyi miniszter a szőlőmívelés szempontjából kiváló fontossággal bíró községekben alkalmazott néptanítók részére, az e téren működő szakközégek vezetése alatt, az előző évek példájára a folyó évben is négy hétre terjedő szőlő és borgazdasági tanfolyamokat rendez. A tanfolyamok célja az, hogy az azokon résztvevő néptanítók a szőlő és borgazdaság terén, különös tekintettel az elpusztult szőlők felújítására, gyakorlatilag és részben elméletileg is kiképeztessenek oly célból, hogy e szakmában a népiskolákban s a gazdasági ismétlő iskolákban a

tanulóknak oktatást nyújthassanak, illetőleg az ifju nemzedékben a szőlőmivelés iránt érdeklődést ébreszteni képesek legyenek s általában az illető községben a nagyobb szakértelmet és szakképzettséget nem igénylő, egyszerű szőlő- és borsgazdasági ismeretek népszerű terjesztését előmozdítsák. A tanfolyam négy hétre terjed és két részletben tartatik meg és pedig a tanfolyam első része tavasszal, áprilisban és májusban, a második része pedig ősszel, októberben 14-14 napon át. A tanfolyamon mind a két időszakban, tehát az egész négy héten át ugyanazon tanítók vesznek részt. Az idej tanfolyamokat Szentendrén, Tapolcán, Pozsonyban, Egerben, Tarcalon, Bihar-diószegen, Ménesen és Nagyenyeden fogják megtartani, tehát a tanfolyamok helyének megválasztásánál az országnak majdnem összes horvidékeit vették tekintetbe.

A tanfolyamokra kizárólag olyan néptanítók vehetők fel, akik tekintet nélkül arra, vajjon állami, községi vagy felekezeti iskolánál vannak-e alkalmazva, oly hegyvidéki községben működnek, ahol a filloxera a szőlőket már megtámadta vagy már el is pusztította s ahol a lakosság kizárólagos vagy főkereseti forrását a szőlőmivelés képezi. A tanfolyamokra felvett néptanítók utiköltségeik s a lakás és ételmezési költségek lefedezésére, az egész négyheti tanfolyam tartására, egyenkint 120 korona átalányt kapnak.

A deési bikakiállítás. Deésről jelentik: A deési bikakiállítás igen szépen sikerült. 156 bikát hajtottak fel. Egy éves bikáért az első díjakat Balás Sándor (Aróástó), Hadnagy Domokos (Retteg), Pap Dániel (Oláhbozát) nyerték. Két éves bikáért az első díjakat Oltyán Koszta (Csernek), Gál György (Felsőór), gróf Wass Béla (Szentgothárd), Eladtak ötvenegy bikát. Legnagyobb áron kelt el Teleky Arvód egyik bikája, melyet Zsolna község 800 koronáért vásárolt meg.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsdé.

Baza jobb kínálat és ugyanoly vételkedv mellett elkelt ma 22.000 métermázsa 10 fillérig olcsóbb áron.

Készáru-üzlet.

Buza:
Tiszavideki: 100 mm. 81 k. 8.95 korona, 200 mm. 80 k. 8.95 korona, 100 mm. 80 k. 8.92-5 korona, 100 mm. 79 k. 8.85 korona.
Makói: 4000 mm. 78 k. 8.90 korona.
Mezőhegyesi: 3850 mm. 77-5 k. 8.67-5 korona.
Féjermegyei: 300 mm. 76 k. 8.40 korona.
Pestmegyevidéki: 200 mm. 77 k. 8.55 korona, 500 mm. 78 k. 8.50 korona, 100 mm. 77 k. 8.52-5 korona, 500 mm. 77 k. 8.50 korona.
Szt-tamási: 1100 mm. 77-5 k. 8.70 korona.
Bánsági: 3000 mm. 77-3 k. 8.40 korona.
O-Kanizsai: 700 mm. 76-8 k. 8.67-5 korona.
Bácsföldvári: 1000 mm. 76-6 k. 8.40 korona.
Csurogi: 1200 mm. 77 k. 8.40 korona.
Szerémségi: 3000 mm. 76-7 k. 7.97-5 korona.
Rozs: 400 mm. 6.65 korona, 400 mm. 6.60 korona, 100 mm. 6.57 korona, 100 mm. 6.55 korona, 200 mm. 6.50 korona.
Zab: 100 mm. 5.95 korona, 100 mm. 5.90 korona.

Érték-tőzsdé.

A külföldi börzék aránylag szilárd magatartásával a budapesti és bécsi börzék valamivel gyengébb irányzatot követtek ma. Ez a gyengülés a magyar belpolitikai viszonyokra vezethető vissza, melyeket ma a Lajtántul igen kedvezőtlenül ítéltek meg. A járadékpinc mind a mellett állandóan szilárd. A helyi piacon a Salgótarjáni községháza részvények voltak keresettek.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztárak hitel	628.—	629.50	629.—	—
Magyar hitel	726.50	727.75	727.50	—
49/100 koronajáradék	96.95	96.95	96.95	—
Leszámitolóbank	450.—	450.—	450.—	—
Jelzálogbank részv.	508.—	508.—	508.—	—
Rimamurányi	456.50	456.50	—	—
Allamvasut	630.75	630.—	630.75	—
Városi villamos	315.50	316.—	316.—	—
Budapesti Közfut	576.—	5.6.—	576.—	—
Salgótarjáni	—	—	—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztárak hitelrészvény	628.75	—	—	—
Magyar hitelrészv.	727.50	—	—	—
49/100 koronajáradék	96.95	—	—	—
Leszámitolóbank	450.—	—	—	—
Jelzálogbank részv.	508.—	—	—	—
Rimamurányi	455.50	—	—	—
Allamvasut	629.—	—	—	—
Városi villamos	315.50	—	—	—
Budapesti Közfut	576.—	—	—	—
Salgótarjáni	521.—	—	—	—

REGÉNY-CSARNOK.

A becsületszó.

Írta: V. Olass János. (1)

— Minden emberben van becsületérzés, de nem mindenkinek kell azt oly gondnal őriznie, mint a katonának; senkit se köt le a becsületszó úgy, mint egy katonát, mert míg a közönséges életben a becsületszó meg nem tartása legfeljebb csak az illetőnek jó hírét veszélyezteti, addig a katonának becsületszava az életével is összefüggésben van. A katonának részére csak két ut van, hogy adott szavának kötelezettségei alól kitérhessen: ha, ki szavát vette, felmenti attól, vagy a halál.

A katonának köteletségében áll szavát tartania minden körülmények között és tudok esett, midőn egy császár hatalmas szava sem volt képes az adott szó megtartását megakadályozni, amellyel egy tisztje egy másiknak kötelezte magát. Mikor és hogy történt ez, elbeszélhetem, mert az illető tisztet személyesen ismertem és nemcsak fültanuja voltam ezen nagyon is nevezetes becsületszónak, de az azután történeteknek részletei is a szereplő személyek egyikétől tudom s így hű képét nyertem e ritka esetenek. Hosszu negyven év telt el azóta, de még ma is élénken emlékszem reá s úgy mondom el, amint tényleg megtörtént.

E szavakat intézte hozzám egy öreg katonatiszt ismerősöm, midőn egy estén ezen téma felett vitakoztunk s miután nem régiben ünnepelték a solferinói ütközet 44-ik évfordulóját, aktuálisnak vélem az alanti, jellemző epizód reprodukálását.

Solferinónál vagyunk 1859. június 24-én. A felhőtlen égről forrón tüztek le a napnak sugarai. Nyolc óra hosszat tombolt már az ujkor egyik legvéresebb csatája, amelyben az osztrákok az egyesült francia-szardíniai hadsereggel állottak szemközt.

Gazdagon aratott a halál. Ama 40.000 emberből, amely azon a napon részben leöletett, részben pedig megsebesült, dél felé körülbelül 20.000 borította a csatamezőt, de a kocka még mindig nem dőlt el, még mindig bomboltak az ágyuk és ropogtak a fegyverek.

Milyen észbontó, fűsikeltető kaosza volt ez a hangoknak! Még a legbátrabbak szíve is megreszketett. Minden pillanatban azt várta az ember, hogy megnyíljon a föld és elnyeli azt a káromló, kiabáló és tomboló zűrt-zavart tömeget. Különösen Solferino körül volt leírhatatlan a zaj. Ide volt irányítva a legtöbb löveg, mert a feladat az volt, hogy az osztrákok erős állását a kis, szoros alaku völgy bemeneténél, amelyben Solferino fekszik, megingassák és elfoglalják.

De a franciák minden vitézsége dacára is, a magyarok és osztrákok úgy küzdöttek és úgy védtek magukat, mint az oroszoknak. Egyik rohamot a másik után verték vissza s a monarchia népei vetélkedtek egymással kitarásban és bátorságban s még akkor sem táptottak, mikor az ellenséges fővezér 42 ágyut állított fel ellenük egy vonalba és kartácsal lövette őket.

A leggyilkosabb tüzelés közben történtek meg az intézkedések a tulajdonképpen cél elérésére s pillanatnyi zavarunkat felhasználva lovasrohamot intéztek ellenünk. Örületes rohamban közeledtek felénk a híres afrikai lovas vadászok s mielőtt még időnk lett volna magunkat rendbe hozva karrékat formálni, már köztünk voltak e naptól barnított, afrika felvél népeivel örökös harcban volt kipróbált hadfiak. A jól irányzott

sortüzek sokat leterítették közülök, de feltartóztatlanul rohantak az elesetteken keresztül, reánk.

Legelő a sereg élén egy szép magas férfi lovagolt gyönyörű arabs ménen. Fekete volt, mint az éj s szinte repülni látszott a ló. Óriási ugrásokkal tört előre a karré közepére, észre sem véve a négyszeres szuronyfalat, amelynek hegyei biztos halállal fenyegették a lovat lovasával együtt.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat

SZINHÁZAK.

Csütörtök, 1904 március 10-én.

M. kir. Operaház.

Lohengrin.

Regényes opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard. Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.

Flirt.

Vígjáték 3 felv. Írta: Ferenczy Ferenc. Kezdeté 7 órakor.

Népszínház.

Kis császár.

Regényes dabáték 3 felvonásban. Írta: Pásztor Árpád. Zenéjét szerző: Stoll Károly. Kezdeté 7 órakor.

Vigszínház.

Takarodó.

Dráma 4 felvonásban. Írta: Beyerlein. Kezdeté fél 8 órakor.

Király színház.

A toreador.

Operett 2 felvonásban. Írta: Bolten-Baekers. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.

Dalmácia.

170 színesen vetített képpel 15 mozgóképpel és eredeti dalokkal. Írta dr. Havass Rezső. Kezdeté fél 8 órakor.

Olvasóink figyelmét felhívjuk a

KALAP-KIRÁLY

— tavaszi elsőrangú különlegességeire —

Budapest, Kossuth Lajos-utca

(Klotild Palota).

3, 4 és 5 koronás különlegességekben
elismerett specialista. Dívatlap küldetik.

Senkitem mulaszsa el

ezen bámulatos olcsó Karisbadi Porcellán-edényeket beszerezni 6 lapos-, 6 mély és 6 desserttányér, 1 leveses-, 1 pecsenyés-, 1 főzelékes-, 1 tésztafűtő, 1 mártáscsésze, 1 sótartó, 6 pár kávéscsésze, 1 kávéskanna, 1 cukortartó, 1 tejszűrő összesen 39 drb. E két készlet ára csak 3 forint 95 kr. Roccoco mintázott 50 krral drágább. Pénz előleges beküldése ellenében csomagolás díjtalan. Zománczott főzőedények, 6 fazék, 6 lábas csak 2 forint 75 kr. I rendű gyártmány, 6 fazék 1 merőkanál, 1 burgonya hámozó, 1 teszta reszelő, 6 pár acél evőeszköz, 6 drb acél evőkanál, 1 palacsintastű, 1 konyhalámpa összesen 36 drb csak 4 forint 95 kr.

WELLESZ ARTHUR

porcellán- és diszmu-üzlete

BUDAPEST, Üllői-ut 41. sz. (Ferenc-körut sarok.)

KEMENY és TÁRSA

Betéti-Társaság, kereskedelmi tudakozó-intézet

Alapítva ott 1888.

Telefon 21-54.

Budapest, Podmaniczky-utca 39. sz.

A „HARISNYAKIRÁLY”

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a.
Elismert legjobb harisnyák.

Feltétlen szabott és olcsó árak. — Feltétlen szabott és olcsó árak.

